

Til departementene

Rammeverk for styringen av Norges forskningsråd

Kunnskapsdepartementet

Innhold

1 Hensikt	2
2 Aktørene i styringen	2
3 Prinsipper for styring i staten	3
4 Forskningsrådets mål og styringsinformasjon	4
5 Styringsdialogen	5
5.1 Tildelingsbrev	6
5.2 Årsrapport	7
5.3 Formelle møter	8
5.3.1 Etatsstyringsmøtet	8
5.3.2 Styringsmøter	8
6 Driftsutgifter	9
7 Budsjettmodell	9
8 Departementenes observatører i porteføljestyrene	10

Lenke til relevante dokumenter:

- [Kunnskapsdepartementets tildelingsbrev 2026 til Norges forskningsråd](#)
- [Krav til årsrapport 2026](#)
- [Retningslinjer for styring av driftsutgifter i Norges forskningsråd](#)

1 Hensikt

Norges forskningsråd mottar bevilgninger og styringssignaler over statsbudsjettet fra alle departementer, jf. sektorprinsippet for forskning¹. Om lag en fjerdedel av de totale offentlige bevilgningene til FoU kanaliseres gjennom Forskningsrådet. Det er nødvendig at rådet har forutsigbare rammebetingelser for å kunne løse oppgavene sine på en best mulig og effektiv måte. Et godt rammeverk for styringen skal legge grunnlaget for en ryddig kommunikasjon og god styringsdialog² mellom departementene og Forskningsrådet på kort og lang sikt.

Styringen fra departementene skal:

- være strategisk og langsiktig, med et felles ansvar for å følge utviklingen opp mot Forskningsrådets mål
- ha oppmerksomhet på hvilke resultater³ Forskningsrådet oppnår, og hvordan resultatene henger sammen med rådets prioriteringer⁴
- gjennomføres innenfor felles rammer, med mulighet for tilpasninger
- være skriftlig

Kunnskapsdepartementet (KD), øvrige departementer og Forskningsrådet har et felles ansvar for å følge dette rammeverket for å utvikle en god styringskultur. Det er viktig at alle aktører har en felles forståelse av begrepsbruken slik den er beskrevet i rammeverket.

Dette dokumentet setter rammene for departementenes styring av Norges forskningsråd og er basert på krav i økonomiregelverket⁵. KD har, i samarbeid med departementene og Forskningsrådet, videreutviklet styringen med utgangspunkt i endringsbehov, vesentlighet og erfaringer fra styringsdialogen. Rammeverket skal ligge til grunn for styringen og brukes aktivt i styringsdialogen. Dokumentet oppdateres ved behov.

2 Aktørene i styringen

Kunnskapsdepartementet

KD har et overordnet ansvar for forskningssystemet og for å koordinere regjeringens forskningspolitikk. Departementet har også ansvar for etatsstyringen av Forskningsrådet og et overordnet ansvar for oppfølging av rådets arbeid opp mot målene som er fastsatt for virksomheten. I henhold til økonomiregelverket skal KD samordne styringssignalene fra departementene.⁶ Årslinjen for arbeidet er vist i figur i kapittel 5 *Styringsdialogen*.

¹ [Veileder for sektoransvaret for forskning](#). Kunnskapsdepartementet. 2017.

² Med styringsdialog menes alle dokumenter, møter og dialog av styringskarakter mellom departement og en underliggende virksomhet.

³ Med resultater menes effekter for brukere og eventuelle effekter for samfunnet.

⁴ Med prioriteringer menes Forskningsrådets valg av og begrunnelser for f.eks. virkemiddelbruk og innsatsområder innenfor målene.

⁵ Reglement for økonomistyring i staten. Bestemmelser om økonomistyring i staten. Fastsatt 12. desember 2003, med endringer, senest 05. desember 2025. ([lenke](#)).

⁶ «Mottar virksomheten bevilgninger fra flere departementer, skal det departementet som har det overordnede administrative ansvaret for virksomheten, samordne styringssignalene. De øvrige departementene skal oversende nødvendig informasjon om bevilgningene til dette departementet.», jf. kapittel 1.5 Tildelingsbrevet i økonomiregelverket ([lenke](#)).

Som etatsstyringsansvarlig skal KD være en tydelig pådriver for god styringspraksis. KD involverer sektordepartementene ved sentrale milepæler i etatsstyringen. Videre legger KD til rette for erfaringsutveksling mellom departementene for læring og forbedring.

Alle departementer

Alle departementer har sektoransvar for forskning, og noen sektordepartementer har i tillegg en koordinerende rolle på enkelte områder.⁷ Hvert departement er ansvarlig for styringen av midler som kanaliseres gjennom Forskningsrådet, samtidig som alle skal bidra til at den samlede styringen trekker i samme retning (det vil si opp mot Forskningsrådets mål).

Norges forskningsråd

Forskningsrådet er et nasjonalt utøvende forskningsstrategisk organ.⁸ Rådet skal bidra til å dekke samfunnets behov for forskning ved å fremme grunnleggende og anvendt forskning og innovasjon. Sentrale oppgaver er å finansiere forskning og innovasjon, gi forskningspolitiske råd og skape møteplasser for aktører i forskningssystemet. Forskningsrådet har en særlig viktig rolle i oppfølgingen av langtidsplanen for forskning og høyere utdanning⁹, som er regjeringens sentrale og retningsgivende dokument på området. I et sektorbasert system har Forskningsrådet en viktig koordinerende rolle. Rådet skal blant annet se departementenes forskningsmidler i sammenheng, foreslå felles satsinger og ivareta behovet for forskning som dekker tverrsektorielle utfordringer. Forskningsrådet skal arbeide helhetlig på tvers av sektorgrenser, og samtidig bistå departementene med å ivareta sektorspesifikke behov.

3 Prinsipper for styring i staten

Økonomiregelverkets § 4 fastsetter de grunnleggende prinsippene for styring i staten.¹⁰

Regelverket er tydelig på at Stortingets vedtak og føringer skal følges og at det skal utformes mål og styringsinformasjon som skal være utgangspunkt for styringsdialogen på kort og lang sikt. Hensikten med mål er å tydeliggjøre ambisjoner, prioriteringer og retning for arbeidet. Hensikten med styringsinformasjon er å få underlag for kontroll, læring og beslutninger blant annet gjennom årsrapport og annen rapportering.

Økonomiregelverket krever at innholdet i etatsstyringen tilpasses risiko, vesentlighet og virksomhetens egenart (tilpasningsprinsippet). Grunntanken er at virksomhetene skal gis tillit og handlingsrom (innenfor gjeldende lover, regler og forskrifter) til selv å disponere ressurser og utvikle virkemidler. Nærheten til sluttbrukere gir grunnlag for det. Samtidig skal styringen ivareta departementenes behov for å kunne sette mer detaljerte krav eller forventninger når det er nødvendig, for eksempel som følge av politiske føringer.

⁷ Se mer om dette i punkt 2.7 *Samarbeid med andre departementer* i [Veileder for sektoransvaret for forskning](#). Kunnskapsdepartementet. 2017.

⁸ [Forskrift om vedtekter for Norges forskningsråd](#). Kunnskapsdepartementet. 1.1.2025.

⁹ Meld. St. nr. 4 (2022-2023) *Langtidsplan for forskning og høyere utdanning 2023–2032*. Kunnskapsdepartementet.

¹⁰ Reglement for økonomistyring i staten. Bestemmelser om økonomistyring i staten. Fastsett 12. desember 2003, med endringer, senest 05. desember 2025. ([lenke](#)).

Disse prinsippene skal følges i styringen av Forskningsrådet. Hensikten er at mål og styringsinformasjon – og i forlengelse av det krav til rapporteringen – dekker departementenes behov.

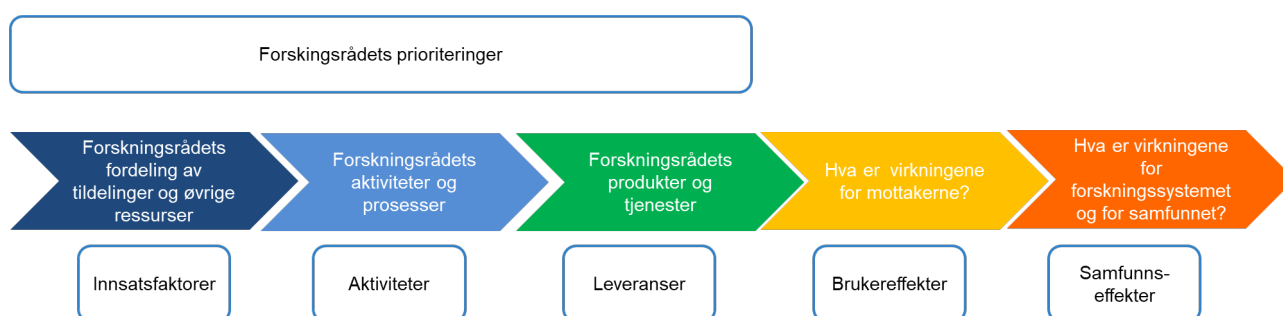
4 Forskningsrådets mål og styringsinformasjon

Regjeringens forsknings- og innovasjonspolitiske dokumenter setter rammen for styringen. Dokumentene konkretiseres i de årlige budsjettproposisjonene (Prop. 1 S). I KDs budsjettproposisjon fastsettes Forskningsrådets mål:

- Mål 1 Økt vitenskapelig kvalitet
- Mål 2 Økt verdiskaping i næringslivet
- Mål 3 Møte store samfunnsutfordringer
- Mål 4 Velfungerende forskningssystem
- Mål 5 God rådgivning

Målene er i tråd med målene og prioriteringene i langtidsplanen for forskning og høyere utdanning¹¹, og uttrykker forventninger til hva Forskningsrådet gjennom sin virksomhet skal bidra til å oppnå. De fem målene angir sentrale, brede områder som skal ligge fast over tid, og gir rom for skiftende politiske prioriteringer. Målene er felles for alle departementer og skal være en referanseramme i styringsdialogen. I KDs tildelingsbrev er forventningene til Forskningsrådet for hvert mål nærmere konkretisert.

I styringen skal departementene ha oppmerksomhet på hvilke resultater Forskningsrådet oppnår, og hvordan resultatene henger sammen med rådets prioriteringer¹². Med resultater menes effekter for brukere og eventuelle effekter for samfunnet, som i størst mulig grad kan tilskrives rådets arbeid. I styringen av Forskningsrådet forstås resultatkjeden slik som illustrert nedenfor:

¹¹ Meld. St. nr. 7 (2014–2015) *Langtidsplan for forskning og høyere utdanning 2015–2024*, Meld. St. 4 (2018–2019) *Langtidsplan for forskning og høyere utdanning 2019–2028* og Meld. St. nr. 5 (2022–2023) *Langtidsplan for forskning og høyere utdanning 2023–2032*.

¹² Med prioriteringer menes Forskningsrådets valg av og begrunnelser for f.eks. virkemiddelbruk og innsatsområder innenfor målene.

Resultatkjeden er et verktøy i styringen. Poenget er å tydeliggjøre hvordan Forskningsrådets arbeid skal gi resultater for brukere og samfunn – og dermed danne grunnlaget for å forstå og vurdere rådets måloppnåelse. Resultatkjeden er en forenklet fremstilling av komplekse sammenhenger, samspill og avhengigheter. Med kompleksitet menes at mange aktører og faktorer påvirker effektene. For eksempel kan én aktivitet gi flere effekter, mens flere aktiviteter kan gi samme effekt. Effekter for brukere og samfunnet av det Forskningsrådet gjør med midlene de mottar kommer gradvis over tid. Styringsinformasjonen og rapporteringen skal vise grunnlaget for disse sammenhengene.

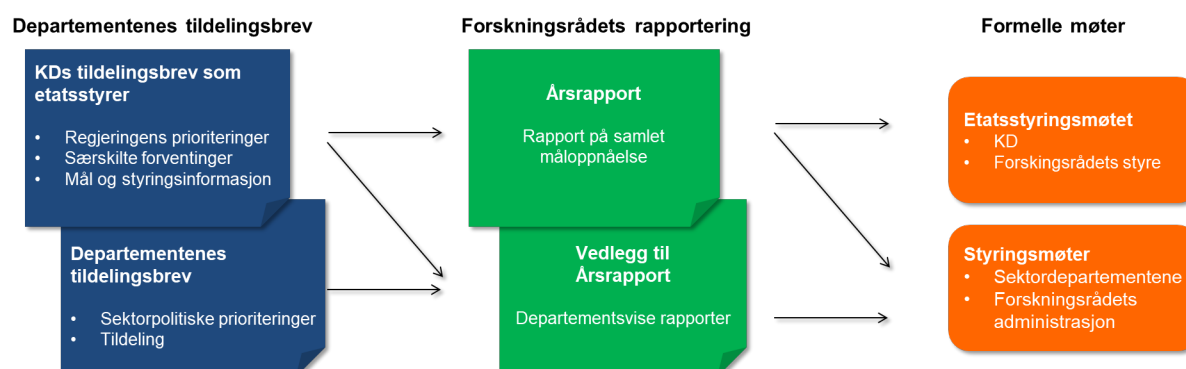
Styringsinformasjon sier noe om hva Forskningsrådet har gjort, levert og hvilke spesifikke eller generelle effekter dette gir på kort og lang sikt. Dette er kvantitativ eller kvalitativ informasjon. Styringsinformasjonen dekker ulike behov departementene har i styringen og fastsettes i KDs tildelingsbrev. Forskningsrådet skal komplettere den fastsatte styringsinformasjonen med annen informasjon der det er relevant for å gi et dekkende bilde av utviklingstrekk som er sentrale for styringen.

Styringsinformasjon for de fem målene og styringsinformasjon knyttet til sektoransvaret fremgår av KDs tildelingsbrev, henholdsvis i del 1 og i vedlegget *Krav til årsrapport*. Vedlegget viser en liste over mulige dimensjoner som Forskningsrådet kan bruke som utgangspunkt for rapporteringen til departementene. Tilpasningsprinsippet innebærer at styringsinformasjonen er dekkende, relevant og vurderes i en kost-nytte-sammenheng opp mot behovet for kontroll og læring og tilstrekkelig beslutningsgrunnlag. I prosessen med å fastsette styringsinformasjon vurderer KD og øvrige departementer i samråd med Forskningsrådet, hva som er relevant og nødvendig for en god dialog om resultater og videre prioriteringer.

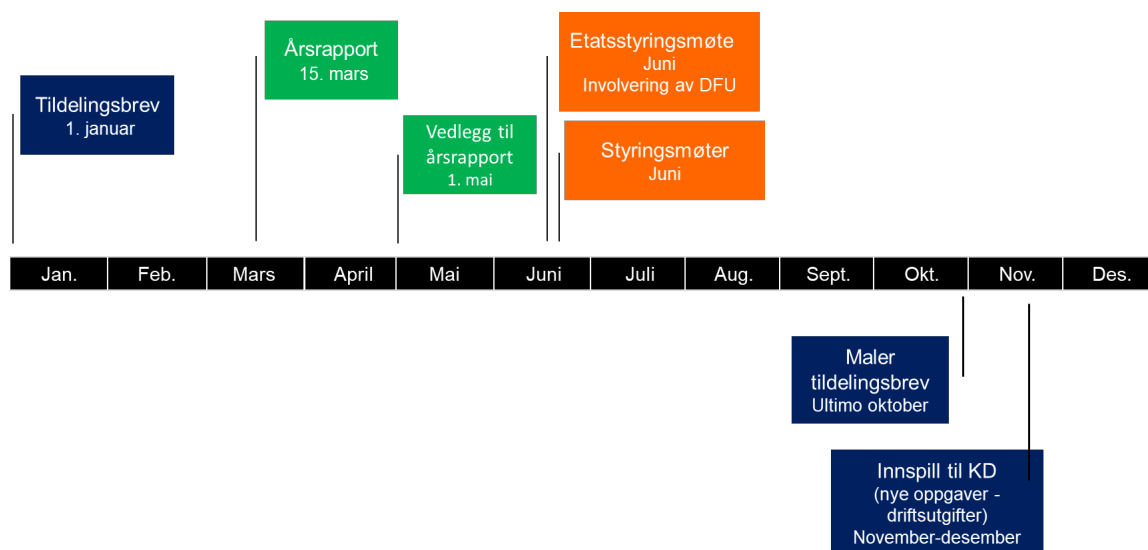
Se mer om Forskningsrådets mål og styringsinformasjon som er fastsatt for 2026 i [KDs tildelingsbrev](#).

5 Styringsdialogen

Figuren under viser dokumenter og møter i styringsdialogen mellom departementene og Forskningsrådet:

I figuren under er styringsdialogen satt inn i en årslinje:

5.1 Tildelingsbrev

Tildelingsbrevet er det mest sentrale styringsdokumentet i løpet av et år, og ligger til grunn for styringsdialogen mellom departementet og virksomheten. Brevet skal uttrykke forventningene til virksomheten og skal ha god sammenheng med overordnede mål og prioriteringer fra Storting og regjering.

I tildelingsbrevene formidler departementene styringssignaler og forventninger for det aktuelle budsjettåret. Brevene utarbeides med utgangspunkt i Prop. 1 S og Stortingets budsjettvedtak. Forskningsrådet mottar ett tildelingsbrev fra KD som består av to deler: departementet som etatsstyrer og som sektordepartement. I tillegg mottar rådet tildelingsbrev fra hvert av de andre sektordepartementene.

KD utarbeider årlig, i dialog med departementene, maler for tildelingsbrevene med veiledende tekster. Felles maler skal bidra til koordinerte styringssignaler og forenkling både for Forskningsrådet og for departementene.

Tildelingsbrevene skal være mest mulig overordnede og strategiske. Samtidig må departementene kunne sette mer detaljerte krav eller forventninger når det er nødvendig, jf. kapittel 3 *Prinsipper for styring i staten*. Avveiningen her er ikke alltid enkel, og det er behov for løpende avstemming med virksomheten om balansegangen mellom å gi nok handlingsrom og samtidig tilstrekkelig styring. I arbeidet med tildelingsbrevet bør departementene derfor ha dialog med Forskningsrådet for å sikre felles forståelse om brevets innhold og ambisjonsnivå.

I tildelingsbrevet fra KD som etatsstyrer fastsettes mål og styringsinformasjon for Forskningsrådet. Sektordepartementene skal ikke fastsette egne mål. I sine tildelingsbrev bør departementene omtale hvilke av Forskningsrådets mål som er særlig relevante i lys av

departementenes sektoransvar.

Departementene skal være tilbakeholdne med å bestille egen styringsinformasjon og sette egne rapporteringskrav. Det er for å sikre en helhetlig styring og for å unngå at den samlede mengden styringsinformasjon og rapporteringskrav som Forskningsrådet skal fremskaffe, blir for stor. Krav til Forskningsrådets rapportering i departementenesvis årsrapporter fremgår av vedlegg til KDs tildelingsbrev, som utarbeides i dialog med departementene. Se mer om kravene for 2026 i [vedlegg til KDs tildelingsbrev](#).

Departementene skal sende utkast til tildelingsbrev til KD for gjennomgang og vurdering før de sendes Forskningsrådet. Det er ikke nødvendig å vente til Stortingets bevilgningsvedtak er fattet før utkast sendes KD.

Frist for utsendelse av tildelingsbrev er 1. januar. Det er viktig at departementene overholder fristen slik at Forskningsrådet kan planlegge sitt arbeid og få en hensiktsmessig fordeling av ressurser gjennom året. Tildelingsbrevene skal sendes i kopi til Riksrevisjonen og til KD, og publiseres på departementets nettsider. KD skal i tillegg publisere tildelingsbrevene samlet på sine nettsider.

Ambisjonen er at departementene skal formidle alle styringssignaler i det årlige tildelingsbrevet. Det kan imidlertid være grunner til å sende supplerende tildelingsbrev i løpet av året, for eksempel ved tilleggsbevilgninger. Departementene skal nummerere alle supplerende tildelingsbrev og disse skal sendes KD og Riksrevisjonen i kopi. Supplerende tildelingsbrev skal også publiseres på departementets nettside.

5.2 Årsrapport

Årsrapporten har en særskilt status som den årlige, helhetlige rapporteringen på måloppnåelse og regnskap. Krav til årsrapporten følger av økonomiregelverket og fremgår av tildelingsbrevene.

Årsrapporten er den formelle tilbakemeldingen fra Forskningsrådet til departementene. Rapporteringen består av årsrapport (rapport for samlet måloppnåelse) og vedlegg til årsrapport (de departementenesvis rapportene). KD utarbeider i dialog med departementene, krav til årsrapport for Forskningsrådet som inkluderer både årsrapport og vedlegg til årsrapport.

Årsrapporten, med vedlegg, skal:

- gi et dekkende bilde av virksomhetens resultater og ressursbruken opp mot disse
- dokumentere virksomhetens resultatoppnåelse
- gi grunnlag for departementenes vurdering av Forskningsrådets resultater og måloppnåelse
- være et underlag for departementenes rapportering til Stortinget og for strategiske diskusjoner i styringsdialogen mellom Forskningsrådet og departementene
- være sentral for Forskningsrådets egen resultatoppfølging og planlegging

Forskningsrådet skal sikre god sammenheng i rapporteringen i samlet årsrapport og i vedlegg til årsrapport der dette er relevant. Departementene forventer at rådet bedre utnytter kunnskapsgrunnlaget som ligger til grunn for arbeidet i porteføljestyrene i årsrapporteringen. Forskningsrådet skal levere årsrapporten (rapport på samlet måloppnåelse) 15. mars og vedlegg til årsrapporten (departementsvise rapporter) 1. mai.

5.3 Formelle møter

Forskningsrådets rapportering i årsrapporten og departementenes vurdering av denne skal gi grunnlag for dialogen i etatsstyringsmøtet KD har med styret og i styringsmøtene sektordepartementene har med administrasjonen.

5.3.1 Etatsstyringsmøtet

Det formelle møtet mellom KD og Forskningsrådets styre kalles etatsstyringsmøte. Styre skal være bredt representert.

Som etatsstyringsansvarlig har KD et særlig ansvar for at Forskningsrådets samlede måloppnåelse utvikles i ønsket retning. Etatsstyringsmøtet tar utgangspunkt i årsrapporten (rapport på samlet måloppnåelse).

Formålet med møtet er å ha dialog om hvordan det siste året har gått, sentrale utviklingstrekk og hvordan veien videre bør se ut, med hovedvekt på det siste. I møtet gir KD tilbakemelding på måloppnåelse og resultatene drøftes. Det skal være oppmerksomhet på sammenhengen mellom Forskningsrådets prioriteringer og hvordan disse bidrar til måloppnåelse (effekter). Videre drøftes de strategiske veivalgene framover, basert på vurdering av risiko og vesentlighet.

KD involverer departementene gjennom et forberedende møte i Departementenes forskningsutvalg (DFU). Hensikten er å få eventuelle innspill til saker og problemstillinger som KD på vegne av departementsfellesskapet vil ha strategisk dialog med Forskningsrådet om.

Det skal som hovedregel gjennomføres ett etatsstyringsmøte i løpet av året (i juni). Ved behov kan departementet innkalle til ekstra etatsstyringsmøter.

Etatsstyringsmøtet skal følges opp med et skriftlig referat, som sendes i kopi til departementene og Riksrevisjonen. KD skal kort orientere departementene om møtet i DFU.

5.3.2 Styringsmøter

De formelle møtene mellom departementene og Forskningsrådets administrasjon kalles styringsmøter.

Hvert departement er ansvarlig for styringen av midler som kanaliseres gjennom Forskningsrådet, samtidig som alle skal bidra til at den samlede styringen trekker i samme

retning (det vil si opp mot Forskningsrådets mål). Styringsmøtene tar utgangspunkt i vedlegg til årsrapporten (departemensvisse rapporter).

Formålet med møtet er å ha dialog om hvordan det siste året har gått, utviklingstrekk og hvordan veien videre bør se ut innenfor det enkelte departements ansvarsområde. I møtene gir departementene tilbakemelding på årsrapporten og resultatene drøftes. Oppmerksomheten bør være på sammenhengen mellom Forskningsrådets prioriteringer og hvordan disse bidrar til resultater. Videre drøftes de strategiske veivalgene framover, basert på vurdering av risiko og vesentlighet.

Departementene skal gjennomføre minst ett styringsmøte per år. Ved behov kan departementene innkalle til ytterligere styringsmøter. For departementer med to styringsmøter, avholdes ett på våren og ett på høsten.

Styringsmøtene skal følges opp med et skriftlig referat eller tilbakemelding, som skal sendes i kopi til KD.¹³

6 Driftsutgifter

I KDs tildelingsbrev er det overordnet beskrevet hva driftsutgiftene skal finansiere. KD fastsetter videre overordnede [retningslinjer for styring av driftsutgifter og særskilte driftsutgifter i Forskningsrådet](#). KD skal varsles når departementene vurderer å legge nye oppdrag til Forskningsrådet. Videre er det viktig at departementene overholder fristene som ligger i retningslinjene.

7 Budsjettemodell

Forskningsrådet er bruttobudsjettet med tilsagnsfullmakter. Forskningsrådet skal i forbindelse med forberedelser til de årlige statsbudsjettene utarbeide anslag for tilsagnsramme, tilsagnsfullmakt, bevilgning, samt synliggjøre oversikt over samlede flerårige forpliktelser per tilskuddspost. I KDs tildelingsbrev til Forskningsrådet er det nærmere beskrevet hvilke innspill til de årlige budsjettmøpølene Forskningsrådet skal levere til departementene med tilhørende frister gjennom de kommende budsjettårene.

Departementene er selv ansvarlige for å innhente tilstrekkelig og nødvendig informasjon fra Forskningsrådet til utarbeidelse av budsjettforslag på sine budsjettkapitler og poster, samt ha oversikt over egne poster. Departementene må i styringsdialogen og i de årlige budsjetttrundene sikre at Forskningsrådet følger opp de forpliktelser som følger av bruttobudsjettering.

¹³ Det er ikke krav om at referater/tilbakemeldingsdokumenter skal sendes Riksrevisjonen, men KD sender dette rutinemessig.

8 Departementenes observatører i porteføljestyrene

KD har fastsatt retningslinjer for departementenes observatører i porteføljestyrene i Forskningsrådet (gjengitt nedenfor). Retningslinjene gjelder for alle departementene og skal bidra til en enhetlig praksis i alle porteføljestyrer.

Retningslinjer for observatørers deltakelse i Forskningsrådets porteføljestyrer¹⁴

Når et departement mener det er særskilt behov for deltakelse i et porteføljestyre, f.eks. fordi departementet er direkte bruker av resultatene av forskningen eller er en betydelig finansør, kan departementet delta som observatør i porteføljestyret.

Retningslinjer for observatører fra departementene i Forskningsrådets porteføljestyrer:

- *Observatør og vara for observatør oppnevnes av departementet*
- *Observatør skal være ansatte i departement eller i relevant direktorat*
- *Observatør har møte- og talerett, men ikke forslagsrett. Observatører skal ikke delta i diskusjoner og beslutninger som f.eks. konkrete tildelinger til forskningsprosjekter*
- *Observatør skal bidra med faktaopplysninger og relevant informasjon som er viktig for diskusjonene i porteføljestyret*
- *Observatør har tilgang til alle sakspapirer i porteføljestyret*

Kunnskapsdepartementet vil ha dialog med Forskningsrådet om utviklingen i antall observatører. Erfaringer med ordningen med observatører vil bli vurdert etter ett år.

Følgende bestemmelser i offentlighetsloven kommer til anvendelse for håndtering av innsynsbegjæringer i sakspapirer til porteføljestyrer:

- a) Opplysninger underlagt taushetsplikt skal unntas etter § 13.*
- b) Opplysninger om forskningsideer og forskningsprosjekter kan unntas etter § 26 fjerde ledd. Det vil normalt være behov for slike unntak.*
- c) Alle saksdokumenter til observatørene kan unntas etter § 15 tredje ledd jf. andre ledd om innhenting av råd og vurderinger. Unntaket gjelder for de delene av dokumentene som gjelder slike råd/vurderinger, og bare så langt det er "påkravd av omsyn til ei forsvarleg ivaretaking av det offentlege sine interesser i saka". Unntaket gjelder både innhenting og avgivelse av råd/vurderinger, og også for innkallinger til og referat fra møter.*

¹⁴ Fastsatt av Kunnskapsdepartementet 2. desember 2019.